

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

Role of Administrators in Promoting Information and Communication Technology for Educational in Buntharik District Under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5

ณัฐจิณี มหานิตพงษ์¹, สุรางคณา มัณยานนท์², สุรศักดิ์ หลาบมาลา³, ปิยานี สมบูรณ์ทรัพย์⁴
Nuttinee Mahanitpong¹, Surangkana Manyanonda², Surasak Labmala³, Piyanee Somboonsap⁴

^{1,2,3,4}มหาวิทยาลัยราชธานี

^{1,2,3,4}Ratchathani University, Thailand.

¹Email: sureepat25@gmail.com

Received November 5, 2020; Revised November 23, 2020; Accepted December 5, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 230 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน และครูผู้สอนจำนวน 185 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สรุปได้ 6 ประเด็น

สรุปผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดที่ 1 กับขนาดที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าขนาดที่ 1

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหาร; การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา; ขนาดของสถานศึกษา

Abstract

The objective of this research was to study the roles of administrators. 1) To study the role of school administrators in promoting information and communication technology for education. 2) To compare roles of school administrators in promoting information and communication technology for education. classified by school size; and 3) To study problems and suggestions for the development of the use of information and communication technology for education. The sample consisted of School administrators and teachers totally 230 individuals. comprising 45 School administrators and 185 teachers selected teachers by stratified random sampling techniques. The instrument used in research were questionnaires. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, variance analysis ANOVA and content analysis.

The results of research were as follows:

1. The role of school administrators in promoting information and communication technology for education of educational. Found that overall was at the high level.

2. Compares the roles of school administrators in promoting information and communication technology for education. classified by school size, overall there was no difference, which is inconsistent with the hypothesis.

3. The state of problems and suggestions for the development of the use of information and communication technology for education. can be summarized in 6 issues.

Conclusion The results showed that the school administrators and teachers in educational institutions of size 1 and size 2 had a statistically significant difference in opinion at the .05 level. 1

Keywords: Role of Administrators; Promoting Information and Communication Technology; School size.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในการเข้าถึงและได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือที่เรียกว่าโลกไร้พรมแดน ผลจากความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาทางการศึกษาของชาติเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการสนองตอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดไว้ในหมวด 9 โดยให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีทางการศึกษาและมีมาตราที่น่าสนใจคือมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพมาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทยด้วยเหตุนี้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ถ้าผู้บริหารมีวิธีการบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดีนำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ไม่ยาก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกทั้งจะต้องส่งเสริมการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการบริหารงานด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้านคือการบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปให้เป็นรูปธรรมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลสัมฤทธิ์จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่โดยตรง การศึกษาจึงต้องมีการวางแผนกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ความสำคัญอันดับแรกจะต้องพัฒนาครูผู้สอนก่อนโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบุคลากรอย่างจำกัดครูผู้สอนต้องทำหน้าที่หลายอย่างและเสียเวลาไปกับการงานด้านอื่นการนำเทคโนโลยีมาช่วยแบ่งเบาภาระงานด้านอื่นได้ก็จะช่วยให้ครูมีเวลากับการเรียนการสอนมากขึ้นและที่สำคัญครูจะต้องมีทักษะมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนั้นๆ เมื่อครูมีทักษะและคุ้นเคยกับเทคโนโลยีอันหนึ่งก็จะเป็นการง่ายที่ครูจะนำไปใช้กับเทคโนโลยีอื่น ๆ ขั้วเคลื่อนระบบการศึกษาให้เปลี่ยนแปลงไปสู่สภาวะที่ดีขึ้นมีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้นสามารถทำให้ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่นำพาประเทศไปสู่จุดมุ่งหมาย (ดวงกมล กิ่งจำปา, 2555) ความสำเร็จหรือความล้มเหลวอยู่ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารการศึกษาซึ่งต้องมีกระบวนการทัศน์ใหม่ในการศึกษาเข้าใจทิศทางแนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาด้วยการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมให้ทุกคนนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับศตিকাญจน์ แสงงามนกุล (2561) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง

เป็นผู้นำและมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ตามให้ทันเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในองค์กรและใช้ในการเรียนการสอนตลอดจนใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับนโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระยะที่ 3 ได้กำหนดกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระยะ พ.ศ. 2554-2563 (IT 2020) (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554) คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติได้ตระหนักถึงองค์ประกอบทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและความสำคัญที่จะต้องมีนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทั้งในและต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านมา มีงานวิจัยหลายฉบับที่แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเกิดจากงบประมาณที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดินมีไม่เพียงพอในการจัดซื้อเครื่องมือและชุดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ขาดงบประมาณสนับสนุนในการสร้างห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านวัสดุครุภัณฑ์สำนักงานยังต้องการให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีจำนวนเพียงพอปัญหาในเรื่องความพร้อมของระบบไฟฟ้าและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตลอดจนสื่อซอฟต์แวร์ที่จะใช้งานรวมทั้งจำนวนบุคลากรในสถานศึกษามีน้อยปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของสถานศึกษา พบว่าการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังไม่ตอบสนองความต้องการในการบริหารงานทั่วไปผ่านเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาบำรุงรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการและการใช้งานของโรงเรียนและสถานศึกษาขาดโปรแกรมสำเร็จรูปบริหารงานการเงินงบประมาณ (สุวัฒน์ ดอนทอง, 2558) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสาวิกา จันทรหอม (2550) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดาราวิทยาลัยปัญหาที่พบคือจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่าย Internet ไม่เพียงพอต่อจำนวนบุคลากรในการใช้งาน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในอำเภอบุนทรวิชัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 5 เพื่อจะได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในอำเภอบุณฑริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ศึกษารoles of ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา จากแนวคิดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในด้านมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ 6 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ประกอบด้วย 1. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3. ด้านการเรียนการสอน 4. ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และ 6. ด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน

ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารการศึกษาผู้บริหารควรมีทักษะดังนี้ 1) ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ 2) ทักษะการคิดนอกกรอบ 3) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะการสื่อสารสร้างความเข้าใจ 5) ผู้บริหารทักษะพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้บริหารต้องมีหน้าที่ รับผิดชอบต่อสารสนเทศทั้งในด้านการวางแผนทางในการพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการความคุ้มค่าของสารสนเทศและความประหยัดในการผลิตหรือจัดการสารสนเทศรู้จักใช้รู้จักสร้างสรรค์เทคโนโลยีอย่างรู้ค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองต่อหน่วยงานต่อชุมชนและต่อประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในด้านมาตรฐาน

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา 6 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น

จำนวนผู้บริหารและครูตามขนาดของสถานศึกษา

1. ขนาดที่ 1 (จำนวนนักเรียน 0-120 คน)
2. ขนาดที่ 2 (จำนวนนักเรียน 121-200 คน)
3. ขนาดที่ 3 (จำนวนนักเรียน 201-300 คน)
4. ขนาดที่ 4 (จำนวนนักเรียน 301-499 คน)

ตัวแปรตาม

บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
3. ด้านการเรียนการสอน
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้
5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้
6. ด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1) **ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต จำนวน 572 คนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยวิธีแบ่งชั้น

ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 230 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 45 คน และครูผู้สอนจำนวน 185 คน

ตารางที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
ขนาดที่ 1 (นร. 0 - 120 คน)	16	69	14	25
ขนาดที่ 2 (นร. 121 - 200 คน)	13	136	11	48

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
ขนาดที่ 3 (นร. 201 – 300 คน)	15	220	13	78
ขนาดที่ 4 (นร. 301 – 499 คน)	8	95	7	34
รวมทั้งสิ้น	572		230	

2) **เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนแบ่งออกเป็น 3 ตอน 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนช่วงน้ำหนัก 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (ยงยุทธ ไกยวรรณ, 2545) 3. เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

3) **การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม** 1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อขออนุญาตทำการวิจัยและขอความร่วมมือจากโรงเรียนในอำเภอบุณฑริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ในการตอบแบบสอบถาม เก็บข้อมูลการวิจัย 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดและรับแบบสอบถาม หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า 0.98

4) **การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม** ข้อมูลที่ได้จะนำมาทำการวิเคราะห์โดยใช้ นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา อำเภอบุณฑริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา อำเภอบุณฑริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับจากนั้นนำไปบันทึกและโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation : S.D.) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยใช้วิธีการการตีความ จำแนก จัดหมวดหมู่ตามประเด็นและอภิปรายสรุป

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	4.04	0.79	มาก
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.30	0.65	มาก
3. ด้านการเรียนการสอน	4.13	0.76	มาก
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.84	0.82	มาก
5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	3.93	0.88	มาก
6. ด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน	3.81	0.87	มาก
รวม	4.01	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์ที่ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา														
	ขนาดที่ 1			ขนาดที่ 2			ขนาดที่ 3			ขนาดที่ 4			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	3.76	0.64	มาก	4.15	0.64	มาก	4.03	0.91	มาก	4.14	0.78	มาก	4.04	0.79	มาก
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.05	0.75	มาก	4.47	0.55	มาก	4.29	0.66	มาก	4.33	0.62	มาก	4.30	0.65	มาก
3. ด้านการเรียนการสอน	4.12	0.67	มาก	4.21	0.55	มาก	4.06	0.90	มาก	4.19	0.78	มาก	4.13	0.76	มาก
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.47	0.52	ปานกลาง	3.98	0.69	มาก	3.86	0.95	มาก	3.94	0.83	มาก	3.84	0.82	มาก
5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	3.70	0.86	มาก	4.11	0.71	มาก	3.88	0.94	มาก	4.00	0.93	มาก	3.93	0.88	มาก
6. ด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน	3.63	0.68	มาก	4.08	0.64	มาก	3.72	1.03	มาก	3.76	0.89	มาก	3.81	0.87	มาก
ค่าสถิติโดยรวม	3.80	0.62	มาก	4.17	0.57	มาก	3.98	0.86	มาก	4.07	0.75	มาก	4.01	0.74	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาคือ ด้านการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษารายด้าน

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.228	3	1.409	2.321	.076
	ภายในกลุ่ม	137.226	226	.607		
	รวม	141.454	229			
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	4.160	3	1.387	3.331*	.020
	ภายในกลุ่ม	94.084	226	.416		
	รวม	98.244	229			
3. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.997	3	.332	.574	.632
	ภายในกลุ่ม	130.812	226	.579		
	รวม	131.809	229			

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
4. ด้านกระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	6.876	3	2.292	3.548*	.015
	ภายในกลุ่ม	145.993	226	.646		
	รวม	152.869	229			
5. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4.390	3	1.463	1.934	.125
	ภายในกลุ่ม	170.987	226	.757		
	รวม	175.377	229			
6. ด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	6.325	3	2.108	2.823*	.040
	ภายในกลุ่ม	168.778	226	.747		
	รวม	175.103	229			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.312	3	1.104	2.037	.110
	ภายในกลุ่ม	122.471	226	.542		
	รวม	125.783	229			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอพุทธสิริสงัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในอำเภอพุทธสิริสงัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา พบปัญหาผู้บริหารและครูขาดความใจและความรู้ในการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน แนวทางการพัฒนา สถานศึกษาควรมีแผนพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาอยู่ในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา การระดมทรัพยากร

3.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบปัญหาที่ตั้งในพื้นที่ชนบท แนวทางการพัฒนา สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องปรับปรุงระบบไฟฟ้าในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย และใช้งานได้ทุกสถานการณ์ ควรจัดให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยเท่าเทียมกันและทั่วถึง เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

3.3 ด้านการเรียนการสอน พบปัญหาขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญการใช้เทคโนโลยี แนวทางการพัฒนา ควรจัดหาครูวิชาเอกคอมพิวเตอร์หรือเจ้าหน้าที่ ICT ดูแลประจำสถานศึกษาหรือกลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน

3.4 ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบปัญหานักเรียนอยู่ในชนบทพื้นฐานครอบครัวไม่เอื้ออำนวย แนวทางการพัฒนา สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร เช่น DLTV, DLIT ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริงและให้นักเรียนมีการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต

3.5 ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบปัญหาห้องปฏิบัติการไม่มี สืบค้น อินเทอร์เน็ตไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา ควรมีการส่งเสริมให้สถานศึกษามีเว็บไซต์ที่ใช้ในการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน มีสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นระบบ มีระบบอินเทอร์เน็ตโดยหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้จ่ายค่าอินเทอร์เน็ต

3.6 ด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน พบปัญหา ชุมชนไม่พร้อม งบประมาณภาครัฐไม่เพียงพอ แนวทางการพัฒนา ผู้บริหารและครูควรสร้างเครือข่ายการพัฒนาการจัดการศึกษาผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อระดมทรัพยากรการศึกษา โดยการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้บริการ

ตารางที่ 5 เชื่อมโยงระหว่างปัญหากับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

รายด้าน	ปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1.ด้านการบริหาร จัดการภายใน สถานศึกษา	- ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการ - ขาดงบประมาณ, งบมีจำกัด	- มีแผนพัฒนาด้านเทคโนโลยี - ระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน - ให้บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
2.ด้านโครงสร้าง พื้นฐาน	- อยู่พื้นที่ชนบท ไฟฟ้าดับบ่อย - งบประมาณน้อย - เทคโนโลยีไม่สมบูรณ์ อินเทอร์เน็ตช้า ไม่มีห้องปฏิบัติการ	- ปรับปรุงระบบไฟฟ้า ให้ใช้งานได้ทุกสถานการณ์ - สนับสนุนการใช้ซอฟต์แวร์ถูกกฎหมาย - หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเท่าเทียมกัน ทั้งถึง
3.ด้านการเรียน การสอน	- ขาดครูที่มีองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี ครูคอมพิวเตอร์ - ครูมีภาระงานอื่น	- จัดหาครูที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ครูวิชาเอกคอมพิวเตอร์ - ครูได้รับการพัฒนาเรื่องการใช้เทคโนโลยีและผลิตสื่อ - จัดระบบงานต่อการจัดการเรียนการสอน

รายงาน	ปัญหา	แนวทางการพัฒนา
4.ด้านกระบวนการเรียนรู้	- อยู่ในพื้นที่ชนบทพื้นฐานครอบครัวไม่เอื้อ - ครู/นักเรียนขาดทักษะการใช้โปรแกรมการสืบค้น - สื่อเทคโนโลยีไม่เพียงพอ	- จัดการเรียนรู้โดยใช้ DLTV, DLIT - การเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ มีการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต - จัดหาสื่อเทคโนโลยีให้เพียงพอ - ผู้เรียนรู้เท่าทันการใช้สื่อเทคโนโลยี
5.ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	- หองปฏิบัติการไม่มี - อินเทอร์เน็ตไม่เอื้อ	- จัดให้มีคอมพิวเตอร์ใช้สืบค้นข้อมูล - ส่งเสริมเว็บไซต์ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีระบบอินเทอร์เน็ตใช้ทั่วถึง
6.ด้านความร่วมมือภาคีรัฐ เอกชนและชุมชน	- ชุมชนไม่พร้อม - งบจากภาครัฐไม่เพียงพอ	- สร้างเครือข่ายพัฒนาการจัดการศึกษาผ่านสื่อออนไลน์ - ระดมทรัพยากร - ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารการศึกษามีประโยชน์สำหรับผู้บริหาร และงานตามภาระหน้าที่ของผู้บริหารมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งต้องกระทำอย่างรอบคอบ เพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลทางด้านประสิทธิภาพสูงสุดโดยเฉพาะในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นสูงสุดของผู้บริหารทุกระดับ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ทันต่อเหตุการณ์ ตระหนักถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ทั้งในส่วนของการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิกาญจน์ แสงงามนกุล (2561) ได้ศึกษาพบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 โดยรวมบทบาทอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอบุณฑริกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอเบญจทรภิกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดที่ 1 ส่วนด้านอื่น ๆ นอกจากนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอเบญจทรภิกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ไม่แตกต่างกันเนื่องจากสถานศึกษาทุกขนาดผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสัญญา วุฒิสาร (2559) พบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีระดับการปฏิบัติการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับสัญญา วุฒิสาร (2559) พบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีระดับการปฏิบัติการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า วิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอเบญจทรภิกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 6 ด้าน จากสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน มีการส่งเสริมและประสานเครือข่ายจากชุมชนองค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอนแต่ละสาระการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือและการจัดการเรียนรู้ตามแผนฯ ที่กำหนด มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย ผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่าง

มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีเว็บไซต์ที่ใช้ในการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน มีระบบการจัดการแหล่งการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบจัดเป็นคลังแห่งการเรียนรู้ศูนย์สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ตามศักยภาพของสถานศึกษา และด้านความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้องค์กรภาคีรัฐเอกชนและชุมชน ให้ความร่วมมือและสนับสนุนสถานศึกษา มีการให้บริการความรู้กับชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็น เครื่องมือ มีการประสานเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นรวมถึงองค์กรภาครัฐและเอกชนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ศคทิกาญจน์ แสงงามนกุล (2561) ได้สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ดังนี้ ด้านการเรียนการสอนคือ ควร ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้นำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น ควรส่งเสริมให้ ให้ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตรคู่มือ สื่อการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนการสอนต้องจัดสื่อเทคโนโลยีทาง การศึกษา เพื่อการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และดูแลกำกับการใช้สื่อของผู้เรียน ควรประชุมวางแผน กำหนดนโยบายเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน และจัดงบประมาณในด้านการเรียนการสอนด้วย เทคโนโลยีให้มากพอ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คือ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน จัดทำแบบการวัดผลและประเมินผลจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรพัฒนาครูให้ เข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม จัดส่งผลการวัดผลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่ นักเรียนและผู้ปกครอง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ด้านนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อการศึกษาในด้านมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ 6 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) โครงสร้างพื้นฐานมี ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและระบบเครือข่ายภายในพื้นที่ในสถานศึกษาเพื่อการบริหารจัดการและการ จัดการเรียนการสอนมีซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในสถานศึกษาที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การจัดห้องเรียนที่ หลากหลายมีระบบการบำรุงรักษาและความมั่นคงของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ความร่วมมือภาคีรัฐเอกชนและชุมชนมีองค์กรภาคีรัฐเอกชนและชุมชนให้ความร่วมมือและ สนับสนุนสถานศึกษามีการให้บริการความรู้กับชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็น เครื่องมือมีการประสานเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นรวมถึงองค์กรภาครัฐและเอกชนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน

ผู้บริหารและครูควรสร้างเครือข่ายการพัฒนาการจัดการศึกษาผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อระดม ทรัพยากรการศึกษา สถานศึกษาต้องพึ่งพาตนเอง โดยการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน

งบประมาณด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณ และตั้งศูนย์ซ่อมบำรุงเพื่อให้บริการ สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนโดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ การศึกษาทั้งส่วนของการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายให้ครู บุคลากร ทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงานในทุก ด้าน พร้อมกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 6 ด้าน ดังนั้นหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้ง 6 ด้าน การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา การ บริหารจัดการภายในสถานศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน การเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ ทรัพยากรการ เรียนรู้ ความร่วมมือภาครัฐเอกชนและชุมชน ให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้และควรให้ความสำคัญกับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำ วิจัยในประเด็นดังนี้

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปใช้ และพัฒนาให้เหมาะสมกับฝ่ายต่างๆ

2.2 ควรมีการศึกษาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาที่ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านต่างๆ

2.3 ควรจัดทำงานวิจัยในรูปแบบงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนารูปแบบการดำเนินการเพื่อ พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554 – 2563 ของประเทศไทย (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศศิกาญจน์ แสงงามนกุล. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. พะเยา). มหาวิทยาลัยพะเยา
- สัญญา วุฒิสาร (2559). การศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 2, 647-671.
- สาวิกา จันทร์หอม. (2550). สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดาราวิทยาลัย (การค้นคว้าอิสระศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวัฒน์ ดอนทอง. (2558). แนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของโรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร (สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- Krejcie, R.V. & Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.